

Nulvækst er en reduktion af den offentlige beskæftigelse med 24.000 i forhold til i dag

Hvordan rammer nulvækst de enkelte serviceområder?

Finansministeriet vurderer, at den offentlige beskæftigelse vil vokse med 8.700 personer frem mod 2020 med regeringens plan om en begrænset offentlig realvækst. Derimod vil offentlig nulvækst frem mod 2020 føre til et fald i den offentlige beskæftigelse med 24.200 personer i forhold til i dag. Tallene er baseret på et nyt svar fra Finansministeriet til Finansudvalget. Reduktionen i antallet af offentligt beskæftigede ved offentlig nulvækst fordeler sig ved en ren mekanisk fremskrivning med 7.900 personer inden for pasning og pleje, ca. 5.700 inden for sundhed, 5.200 inden for undervisning og 5.400 i øvrig service.

af chefanalytiker **Martin Madsen**

3. oktober 2013

Analysens hovedkonklusioner

- Real nulvækst fra og med 2014 svarer til en nedskæring på 22 mia. kr. og 33.000 job i 2020 i forhold til regeringens plan i Konvergensprogram 2013, hvor realvæksten i det offentlige forbrug i gennemsnit er på 0,6 pct. årligt frem mod 2020.
- Kerneområderne børnepasning, ældrepleje, sundhed og undervisning forklarer 78 pct. af det offentlige beskæftigelsesfald ved en ren mekanisk fremskrivning. Sammenlignes denne andel med de seneste års erfaringer med offentlig nulvækst forklarer de samme kerneområder 82 pct. af det offentlige beskæftigelsesfald de seneste år.
- Hvis det overordnede mål er at opnå nulvækst for det samlede offentlige forbrug, vil der skulle spares ansatte. Beslutter man at friholde nogle områder fra nulvækst – fx sundhedsvæsen, undervisning og ældrepleje – og i stedet lade disse områder vokse med 0,6 pct. årligt (som i regeringens plan), vil det betyde, at øvrige områder skal holde for og have en negativ realvækst. Så vil udgifter til bl.a. politi, forsvar, børnepasning og socialområdet skulle reduceres med 0,7 pct. årligt frem mod 2020. Børnepasning og det øvrige socialområde (ekskl. ældreområdet) vil skulle reduceres med 13.500 personer, for svar med 1.600 og politi mv. med 1.600 personer.

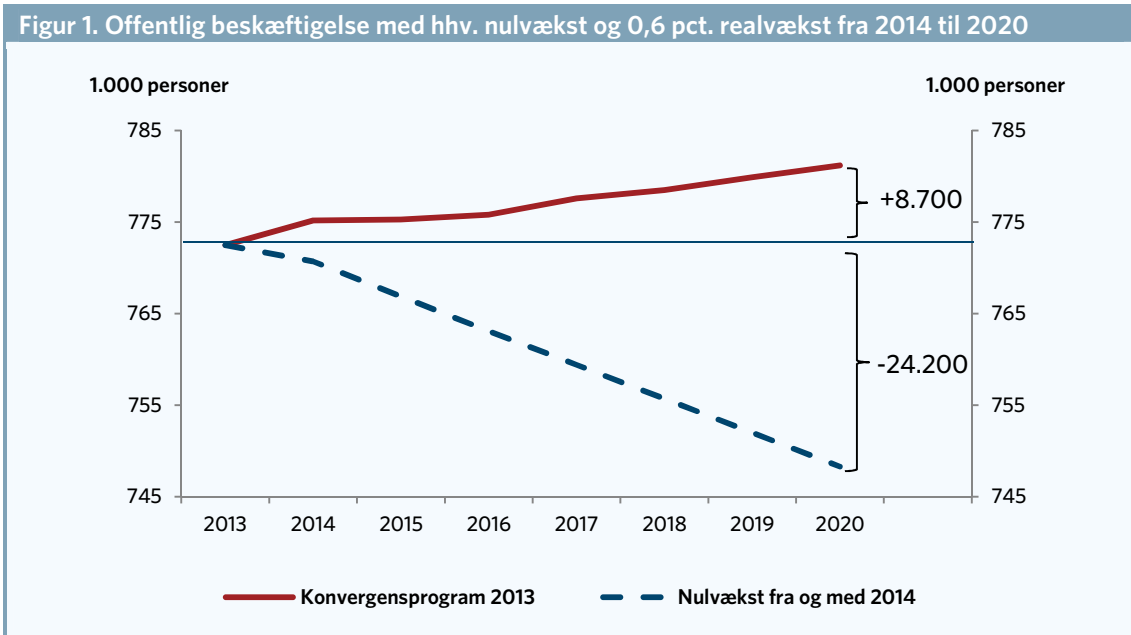
Kontakt

Chefanalytiker
Martin Madsen
Tlf. 33557724
Mobil 31315999
mm@ae.dk

Kommunikationschef
Mikkel Harboe
Tlf. 33 55 77 28
Mobil 28 36 87 50
mh@ae.dk

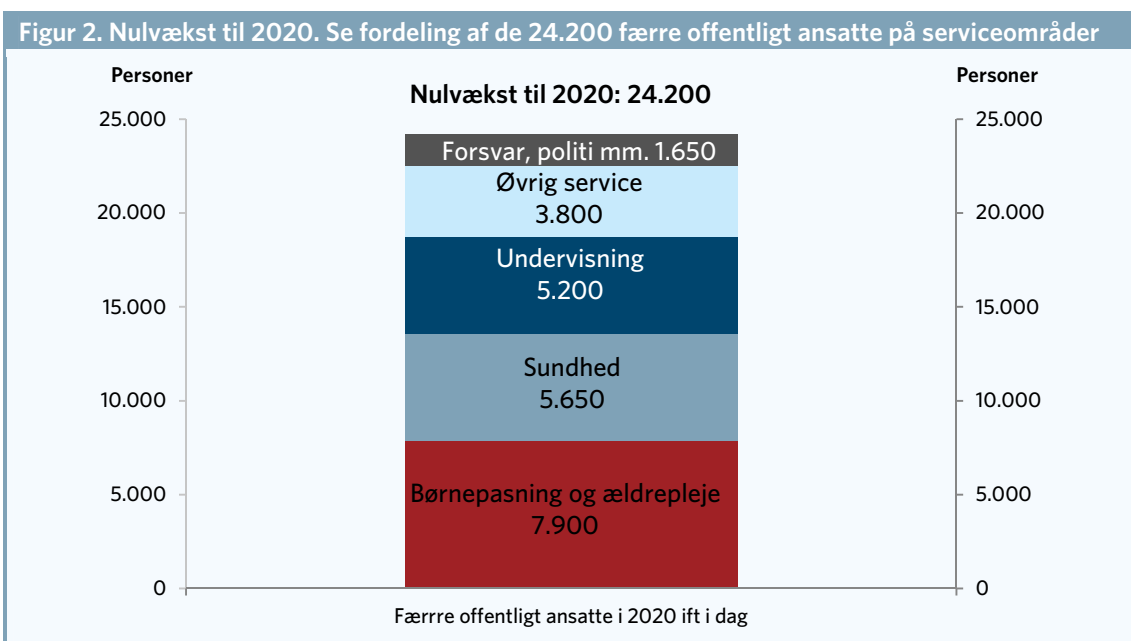
Nulvækst betyder 24.000 færre offentligt beskæftigede i 2020 end i dag

Real nulvækst fra og med 2014 svarer til en nedskæring på 22 mia. kr. og 33.000 job i 2020 i forhold til regeringens plan i Konvergensprogram 2013, hvor realvæksten i det offentlige forbrug i gennemsnit er på 0,6 pct. årligt frem mod 2020. Tallene er baseret på Finansministeriets svar til Finansudvalget på spørgsmål 410 og 411 fra 5. september 2013. Regeringens realvækst bevirker, at den offentlige beskæftigelse kan vokse med 8.700 personer frem mod 2020. Nulvækst frem mod 2020 vil betyde, at den offentlige beskæftigelse vil falde med 24.200 personer i forhold til i dag. Altså en samlet forskel på 33.000 offentligt ansatte i 2020 mellem regeringens plan og offentlig nulvækst. Det fremgår af figur 1.

Kilde: AE på baggrund af Finansministeriets svar til Finansudvalget på spørgsmål 411 fra 5. september 2013
<http://www.ft.dk/samling/20121/almindel/fiu/spm/411/svar/1071586/1277769.pdf>

Reduktionen i offentlig beskæftigelse på 24.200 personer ved nulvækst er i figur 2 fordelt på serviceområder forudsat, at de udgør samme andel af den samlede offentlige beskæftigelse som i dag.

Anm: Øvrig dækker over 'generelle tjenester', 'økonomiske anliggender', 'fritid, kultur og religion', 'miljøbeskyttelse' samt 'boliger og faciliteter'.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks COFOG-statistik for offentligt fuldtidsbeskæftigede.

Den rent mekaniske forudsætning om, at serviceområderne udgør en fast andel af den samlede offentlige beskæftigelse er en simpel antagelse, der er valgt på baggrund af, at regeringen alene har en mål-sætning for det samlede offentlige forbrug frem mod 2020 og ikke for hvert serviceområde for sig.

Beskæftigelsesfaldet inden for børnepasning, ældrepleje samt undervisning og sundhed er tilsammen knap 19.000 ud af det samlede fald på 24.200 personer, svarende til ¾ af det samlede offentlige beskæftigelsesfald.

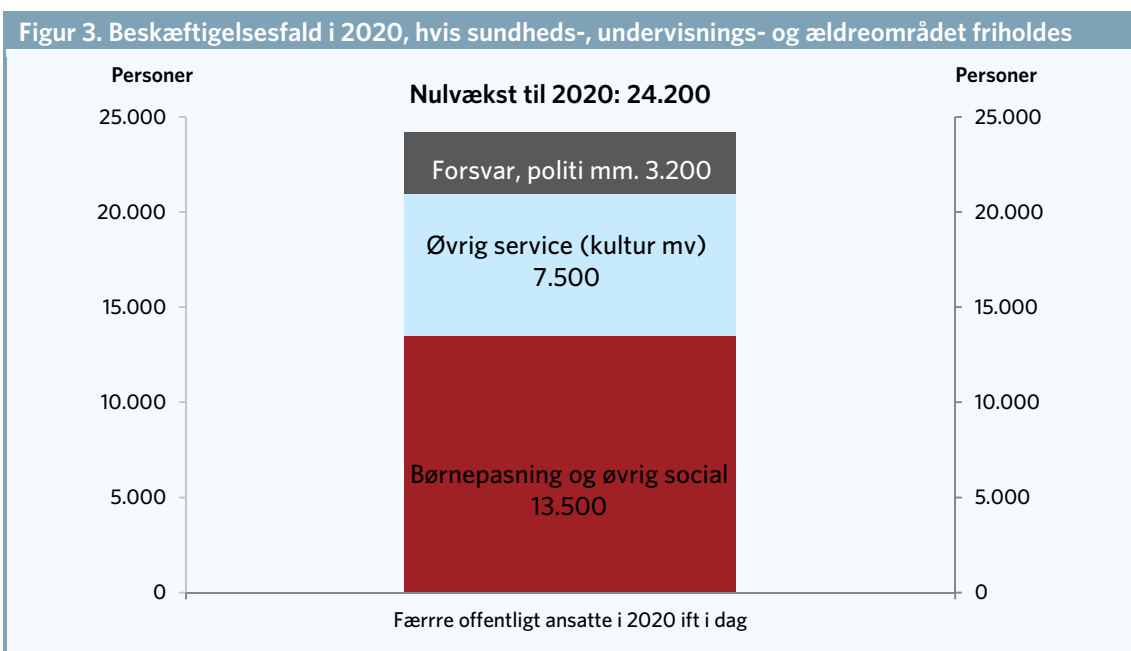
Offentligt beskæftigelsesfald, hvis sundheds-, undervisnings- og ældreområdet friholdes fra nulvækst

Serviceområderne sundhedsvæsen, undervisning (inkl. grundforskning) og ældrepleje udgør 54 pct. af det samlede offentlige forbrug. Det fremgår af bilagstabel 1.

Hvis man vil friholde netop sundhedsvæsen, undervisning og ældrepleje fra nulvækst – i lyset af, der bliver flere ældre, som lever længere og flere unge, som skal have en uddannelse – så vil det betyde, at de øvrige områder, der udgør knap 46 pct., skal holde for.

Hvis udgifterne til sundhed, undervisning og ældrepleje realt skal kunne vokse med 0,6 pct. årligt (som i regeringens plan), og man fortsat ønsker at opnå nulvækst samlet set for det offentlige forbrug, så skal de øvrige velfærdsområder, som dækker bl.a. over politi, forsvar, børnepasning, socialområdet, kultur mv. reduceres med 0,7 pct. årligt frem mod 2020. Det er uddybet i bilagstabel 2.

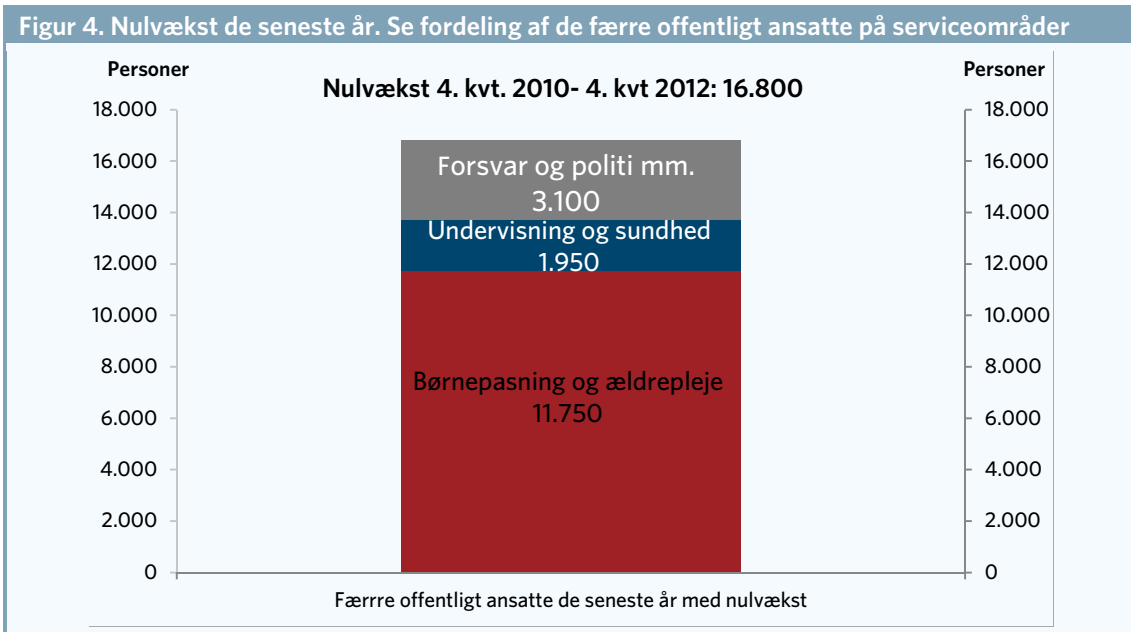
Figur 3 viser konsekvensen for beskæftigelsesreduktionen i politi, forsvar, børnepasning, socialområdet, kultur mv., hvis disse områder alene skal skære de 24.200 personer for at sikre offentlig nulvækst, mens sundhed, undervisning og ældrepleje friholdes. Beskæftigelsen på børnepasningsområdet og det øvrige socialområdet (bortset fra ældreområdet) skal i så fald reduceres med 13.500 personer frem mod 2020. Forsvar og politi skal reduceres med 3.200 personer. Endelig skal den øvrige service (som dækker bl.a. administration, transport, sportstjenester, miljøbeskyttelse mv.) reduceres med 7.500 personer.

Anm: Øvrig dækker over 'generelle tjenester', 'økonomiske anliggender', 'fritid, kultur og religion', 'miljøbeskyttelse' samt 'boliger og faciliteter'.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks COFOG-statistik for offentligt fuldtidsbeskæftigede.

De seneste års offentlige beskæftigelsesfald fordelt på serviceområder

I figur 4 er der set på de seneste års nulvækst. Ses på perioden 4. kvartal 2010 til 4. kvartal 2012 (centeret tre-kvartalers gennemsnit) har der været offentlig nulvækst. I samme periode er den offentlige beskæftigelse faldet med 16.800 personer. Beskæftigelsesfaldet inden for børnepasning, ældrepleje samt undervisning og sundhed udgør tilsammen 13.700 personer ud af det samlede fald på 16.800 personer, svarende til 82 pct. Det er omtrent samme andel, der er forudsat i fremskrivningen til 2020, dog med et større beskæftigelsesfald inden for børnepasning og ældrepleje og stort set uændret beskæftigelse inden for sundhed.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks nationalregnskab og COFOG-statistik for offentligt fuldtidsbeskæftigede.

Derfor koster nulvækst offentlig beskæftigelse

Udgangspunktet er, at det offentlige forbrug består af 66 procent løn til offentligt ansatte og 33 procent køb af varer i den private sektor (medicin, udstyr mv.). De seneste 30 år andelen af varer og tjenester, som det offentlige køber i den private sektor (også kaldet varekøbskvoten), steget fra 23 procent til 33 procent. Det skyldes stadigt større udgifter til bl.a. medicin og medicinsk udstyr samt IT i undervisning. Det er et udtryk for, at private virksomheder producerer en større del af det samlede offentlige forbrug. Givet at varekøbskvoten ikke står foran en reduktion, vil det betyde, at den offentlige beskæftigelse skal falde for at sikre nulvækst - det er også, hvad Finansministeriets og AEs tal samt de historiske erfaringer viser.

I den offentlig debat snakker man om større samvirke mellem den offentlige og private sektor, og man snakker om øget produktivitet i det offentlige via ny teknologi. Men alt det vil man ikke alene aflyse, men blive nødt til at skrue tilbage, hvis man beslutter at indføre offentlig nulvækst uden at det skal koste på den offentlige beskæftigelse¹. Det er næppe praktisk muligt eller hensigtsmæssigt.

AE har efterlyst noget ærlighed i debatten om konsekvenserne af nulvækst. At nulvækst bevirker færre offentlige beskæftigede bakkes ikke alene op af Finansministeriets beregninger, men også af de seneste års erfaringerne samt 10 økonomer i Berlingske Tidende den 26. september 2013.

¹ Selv hvis varekøbskvoten er uændret (nominelt), som er et brud med de historiske tendenser, så kræver det, at den offentlige beskæftigelse skal falde for at sikre nulvækst i det offentlige forbrug.

Bilag 1. Nulvækst fordelt på serviceområde - i milliarder

I bilagstabel B1 er udgifts-forskellen mellem regeringens plan og offentlig nulvækst på 22 mia. kr. ligeledes fordelt med forudsætningen, at serviceudgifterne i 2020 udgør samme andel af det offentlige forbrug, som i dag. Af tabel 1 fremgår det, at serviceområderne sundhedsvæsen, undervisning (inkl. grundforskning) og ældrepleje udgør 286,7 mia. kr. i 2013 svarende til godt 54 pct. af det samlede offentlige forbrug. Derfor vil over halvdelen af besparelsen som følge af nulvækst på de 22 mia. kr. sammenlignet med regeringens plan ligge på netop sundhed, undervisning og ældrepleje - helt præcist 11,9 mia. kr.

Tabel B1. Besparelsen ved nulvækst fordelt på serviceområder (med faste andele som i 2012)

Mia. kr. (2013-PL)	2013-niveau	Udgiftsforskel mellem nulvækst og regeringens målsætning i 2020
Offentligt forbrug i alt	529,5	-22,0
<i>Herunder:</i>		
1. Generelle offentlige tjenester	48,9	-2,0
- heraf 1.1 Grundforskning	14,1	-0,6
2. Forsvar	27,9	-1,2
3. Offentlig orden og sikkerhed	18,5	-0,8
4. Økonomiske anliggender	25,3	-1,1
5. Miljøbeskyttelse	5,9	-0,2
6. Boliger og offentlige faciliteter	0,7	-0,0
7. Sundhedsvæsen	144,9	-6,0
8. Fritid, kultur og religion	20,4	-0,8
9. Undervisning	112,1	-4,7
10. Social beskyttelse	124,9	-5,2
- heraf 10.1 Ældre	15,6	-0,6
Sundhed, undervisning og ældre (1.1+7+9+10.1)	286,7	-11,9
Andel af service, der går til sundhed, undervisning og, ældre	54%	

Kilde: AE pba Danmarks Statistik og Finansministeriets svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 119 (19. december 2012) og nr. 338 (11. juni 2013).

Hvis udgifterne til sundhed, undervisning og ældrepleje realt skal kunne vokse med 0,6 pct. årligt (som i regeringens plan) og man fortsat ønsker at opnå nulvækst samlet set for det offentlige forbrug, så skal de øvrige velfærdsområder, som dækker bl.a. over politi, forsvar, børnepasning, socialområdet, kultur mv. reduceres med 0,7 pct. årligt frem mod 2020. Det fremgår af tabel B2.

Tabel B2. Besparelsen på øvrige områder, hvis sundhed, undervisning og ældre skal friholdes

Mia. kr. (2013-PL)	2013	Nulvækst på alle områder (faste andele som i dag)	Nulvækst, hvor sundhed, undervisning og ældrepleje friholdes
Offentligt forbrug i alt	529,5	-22,0	-22,0
- Sundhed, undervisning, ældre	286,6	-11,9	0,0
- Øvrig (politi, dagpasning mv.)	242,9	-10,1	-22,0
Årlig realvækst, pct.			
Offentligt forbrug i alt		0	0
- Sundhed, undervisning, ældre		0	+0,6
- Øvrig (politi, dagpasning mv.)		0	-0,7

Kilde: AE.

Bilag 2. Underopdeling af beskæftigelsesfald som følge af nulvækst

Tabel B3. Underopdeling af beskæftigelsesfald på 24.200 sfa nulvækst til 2020		
1.000 personer	Faste vægte	Hvis sundhed, undervisning og ældre friholdes
Offentligt beskæftigelsesfald i alt	-24,2	-24,2
Forsvar og politi mm.	-1,6	-3,2
- Forsvar	-0,8	-1,6
- Politi	-0,5	-0,9
- Brandvæsen, domstole, fængsler mm.	-0,4	-0,7
Øvrig service	-3,8	-7,5
Undervisning	-5,2	0
Sundhedsvæsen	-5,6	0
Børnepasning, ældrepleje, sygdom og social	-7,9	-13,5
- Børnepasning	-2,9	-5,5
- Ældrepleje	-1,0	0
- Sygdom og invaliditet	-2,1	-4,2
- Øvrig socialområde	-1,9	-3,8